

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
Дата на разясненията от УО: 11.03.2024 г.			
70.	28.02.2024 г.	<p>Във връзка с отговор на въпрос №39, подвъпрос №б, моля за допълнително насоки по какъв начин следва да бъдат остойностени разходите по т. 4 "Разходи за външни услуги" в бюджета, от гледна точка на това, че в условията за кандидатстване липсва изискване за посочения размер на въведената в бюджета сума да бъде доказана например с две съпоставими оферти. Следва ли по някакъв начин да се обективира, че посочената сума отговаря на някакви критерии или преценката за размера ѝ изцяло е предоставен на оперативната самостоятелност на кандидата, като не подлежи на контрол от страна на УО.</p> <p>Тоест, преценявам, че разходите по т. 4 "Разходи за външни услуги" в бюджета евентуално биха възлезли на стойност X лв., въвеждам съответно в бюджета X лв., като единствените ограничения са свързани с предвидения максимален размер на БПФ съобразно статута на предприятието, както и процентните ограничения за отделните типове външни услуги.</p> <p>Благодаря.</p>	<p>На етап кандидатстване, при определянето и попълването в раздел „Бюджет“ от Формуляра за кандидатстване, на съответните стойности на планираните по проекта разходите, в конкретния случай на тези за външни услуги, отговорност на кандидата е да определи такива стойности, които да са реалистични и в следствие да може да докаже на етап изпълнение на проекта и верификация на съответния разход. Във връзка с посоченото, на етап кандидатстване кандидатите нямат ангажимента да представят оферти за отделните разходи и съответно при извършване на оценката на проектните предложения, Оценителната комисия не прави преценка за тяхното съответствие с конкретен документ/оферта.</p> <p>Обръщаме внимание, че за да са допустими разходите следва да отговарят на всички посочени в Условията за кандидатстване изисквания, вкл. да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства. Допълнително, разход, който не е обоснован в дейностите по проекта, ще бъде премахнат от бюджета, служебно от Оценителната комисия.</p> <p>Следва да имате предвид, че конкретно при определяне стойността на разходи за външни услуги, необходими за разработването на иновацията (както е посочено частично и в запитването), е необходимо да се съобразите освен с максимално допустимия размер на БФП и интензитета на помощта, така и процентните ограничения за отделните типове разходи външни услуги, посочени в т. 4 от 14.2. „Допустими разходи“ на Условията за кандидатстване.</p> <p>На етап изпълнение на проектите, при избора на изпълнител (в конкретния случай на заложените на етап кандидатстване външни услуги), бенефициентите следва задължително да прилагат разпоредбите на националното законодателство по отношение на условията и реда за определяне на изпълнител съгласно глава четвърта от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ) и изискванията на Управляващия орган, описани подробно в рамките на раздел 1 „Техническо изпълнение на проектите“ от Условията за изпълнение.</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
71.	29.02.2024 г.	<p>Уважаеми дами и господа,</p> <p>Предприятие планира да разработи производствена иновация, насочена към предоставяне на услуги в тематична област „Информатика и ИКТ“ и за тази цел му е необходимо единствено да разработи специализиран софтуер.</p> <p>Дружеството отговаря на всички условия за допустимост, съгласно т.11.1 "Критерии за допустимост на кандидатите" от Условията за кандидатстване.</p> <p>Моля за Вашето становище:</p> <p>Допустима дейност ли е разработването и тестването на софтуерен продукт (виртуална платформа), който обработва големи бази данни – събиране, обработка, анализ на данни, профилиране, по настоящата процедура, когато проектното предложение се базира на него?</p> <p>От описаните в процедурата допустими и недопустими дейности и разходи не става ясно дали създаването на прототип на софтуер е допустима дейност за финансиране.</p> <p>С уважение</p>	<p>Следва да имате предвид, че разясненията в рамките на настоящата рубрика се дават по отношение на условията за кандидатстване и не могат да съдържат становище относно качеството и допустимостта на конкретно проектното предложение.</p> <p>Допълнително, съгласно раздел 13.1.П. Допустими дейности от Условията за кандидатстване, втората допустима дейност в рамките на Елемент А „Разработване на иновацията“ е именно „Създаване и тестване на прототипи и пилотни линии, свързани с разработването на продуктова (стока или услуга) или производствена иновация.</p> <p>В тази връзка, в случай че посоченият в запитването Ви софтуерен продукт (виртуална платформа) представява иновация, попадаща в обхвата на една от подобластите на петте тематични области на Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027, която предприятието планира да разработи в рамките на проекта и същата отговаря на всички останали изисквания, заложили по процедурата, бихте могли да кандидатствате за финансиране на дейностите по създаването на неин прототип.</p> <p>Следва да имате предвид, че окончателно решение относно допустимостта на конкретен проект и предвидените за изпълнение дейности по него, ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата специфична информация.</p>
72.	29.02.2024 г.	<p>Здравейте,</p> <p>допустим кандидат ли е производствено предприятие с код на организацията по КИД 10.83, но не произвеждаме чай и кафе, а преработени растителни суровини за други фармацевтични производства, медицина, хранително-вкусова промишленост и др.?</p>	<p>Следва да имате предвид, че разясненията в рамките на настоящата рубрика се дават по отношение на условията за кандидатстване и не могат да съдържат становище относно допустимостта на конкретно проектното предложение и/или кандидат.</p> <p>В допълнение, за по-голяма яснота, бихме искали да Ви обърнем внимание, че при извършване на преценка относно допустимостта на кандидатите по настоящата процедура, водещо е не кодът на основната им икономическа дейност, а икономическата дейност, за която се кандидатства (код на проекта по КИД 2008). За целите на процедурата това е тази икономическа дейност, в</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			<p>рамките на която ще се реализира разработваната по проекта иновация от страна на кандидата/партньора (ако е приложимо). Тази дейност следва да бъде посочена във Формуляра за кандидатстване, раздел „Данни на кандидата“, поле „Код на проекта по КИД-2008“ – по отношение на кандидата и раздел „Данни за партньори“, поле „Код на проекта по КИД-2008“ – по отношение на партньора (ако е приложимо).</p> <p>Във връзка с горепосоченото и съгласно т. 2) от раздел 11.2 „Критерии за недопустимост на кандидатите и партньорите“ на Условието за кандидатстване, една от дейностите съгласно КИД 2008, за които е недопустимо да се заявява подкрепа е С 10.83 „Преработка на кафе и чай”, като изрично е написано, че ограничението се отнася само за случаите, когато дейността е свързана с производство на билков чай (мента, върбинка, лайка и други).</p> <p>В допълнение, в случай че по проекта се кандидатства за разработване на иновация, която ще се реализира в рамките на код С 10.83, в съответното поле от раздел „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение” от Формуляра за кандидатстване, следва да се опише подробно точния предмет на дейност и произвежданите от нея продукти, по отношение на които ще се ползва разработваната по проекта иновация.</p> <p>Във връзка с гореизложеното и с оглед на това, че от информацията в запитването Ви не става ясно каква точно иновация желаете да разработите и съответно за коя икономическа дейност ще заявите подкрепа, следва да имате предвид, че ако тя попада в цитираното ограничение или в някоя от другите посочени в раздел 11.2 недопустими дейности, не бихте могли да се възползвате от подкрепата по процедурата.</p> <p>Следва да имате предвид също така, че на етап техническа и финансова оценка, по критерий I.2 „Технологичен потенциал и осъществимост на разработваната иновация в рамките на дейността на кандидата“ се оценява и връзката между кода на проекта (в рамките на който ще се реализира разработваната по проекта иновация) и кода на основна/допълнителна икономическа дейност на кандидата, като повече точки ще получат проектни предложения, при които е налице такава връзка.</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			<p>В заключение, по повод на заявеното от Вас, а именно, че сте предприятие с код на основна икономическа дейност С 10.83, но не произвеждате чай и кафе, бихме искали да Ви обърнем внимание, че съгласно КИД 2008 в 10.83 се включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Извличане на кофеин и извличане на кафе; - Производство на продукти от кафе; - Производство на заместители на кафе; - Смесване на чай и мате; - Производство на екстракти от чай или мате и продукти, приготвени на базата на тези екстракти; - Производство на билков чай (мента, върбинка, лайка и други, който код е недопустим по процедурата). <p>Не включва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Производство на инулин – 10.62; - Производство на спиртни напитки, пиво, вина и безалкохолни напитки – раздел 11; - Подготовка на растителни продукти за използване във фармацията – които са в код 21.10.
73.	04.03.24 г.	<p>Здравейте,</p> <p>1. Фирмата ни е регистрирана в гр. Сливен, но лабораториите за разработване на прототип на нов продукт са в гр. София. По-голямата част от работата ще се извършва в София, в лабораториите, в които научният екип работи от много години. Допустимо ли е да се кандидатства от Югоисточен регион и по допустимите Индустрия за здравословен живот?</p> <p>2. Описанието на материали и консумативи за всяка дейност трябва да се опише в т. Описание" към съответната дейност. Трябва ли подробно да се посочат необходимите материали, количество, цена или само да се посочат някои от необходимите материали и общо количество и цена?</p> <p>3. Също така в раздел Дейности трябва да опишем какви хора ще наемем на работа. Трябва ли да напишем подробно колко</p>	<p>1. В случай че отговаряте на всички заложените по процедурата изисквания и желаете да разработите иновация, която попада в обхвата на една от подобластите на петте тематични области на Иновационна стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) 2021-2027, бихте могли да кандидатствате от територията на цялата страна за всяка една от тях.</p> <p>На база на информацията в запитването Ви обаче, обръщаме внимание, че мястото на изпълнение, което следва да посочите в раздел „Основни данни“/поле “Местонахождение“ (Място на изпълнение на проекта) задължително следва да съвпада с мястото на реално осъществяване на дейностите по разработване на иновацията, т.е. в конкретния случай следва да посочите адреса на лабораториите Ви, в рамките на които ще разработвате прототипа на нов продукт (гр. София). Посоченото не е приложимо в хипотеза на частично или изцяло външно възлагане на дейностите по разработване на иновацията.</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		<p>изследователи, технически персонал, за какъв период или общо брой наети лица и сума?</p> <p>4. От изискванията е посочено, че закупуване на ДМА е недопустимо. Ако е необходима апаратура за 10 хил. лв. как е възможно да се включи?</p> <p>5. Къде в дейностите да се включи разпространение на резултатите, ако е предвидено организиране на конференция и средствата?</p>	<p>Допълнително, следва да имате предвид, че преценката дали проектът попада в една от <u>приоритетните тематични области на ИСИС за съответната административна област</u>, където водещо ще е основното място на изпълнение на проекта (там, където ще се реализират най-голямата част от разходите съгласно раздел „Бюджет“ от Формуляра за кандидатстване), не е част от критерии за допустимост, а от тези за приоритизация на проектите. Съгласно изискването на критерий III.1 „Регионализация съгласно ИСИС 2021-2027“ от критериите за техническа и финансова оценка (Приложение 8), в случай че изпълнението на проекти води до разработване на иновация, която попада в една от приоритетните тематични области на ИСИС за съответната административна област, същото ще получи 10 точки. Приоритетните тематични области на ИСИС 2021-2027 на ниво NUTS III за всяка една от 28-те административни области в страната са отбелязани с отметка (v) в рамките на Приложение 6 към Условието за кандидатстване, като обръщаме внимание, че за гр. София такива са: Информатика и ИКТ”; „Мехатроника и микроелектроника” и “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика”. В допълнение, ако даден проект е получил точки по този критерий, на етап изпълнение за него няма да са допустими промени в Административния договор по отношение мястото на изпълнение, съгласно чл. 8.7, буква в) от Общите условия - Приложение 18 към Условието за изпълнение.</p> <p>В заключение, обръщаме внимание, също така, че по процедурата е налице изискване проектът да се изпълнява само в една от двете категории региони (Регион в преход – ЮЗР и По-слабо развити региони – извън ЮЗР). Във връзка с което, при вписването във Формуляра за кандидатстване на места на изпълнение, попадащи в двете категории региони, проектното предложение ще бъде отхвърлено. В допълнение, ако е предвидено проектът да се изпълнява в по-слабо развит регион (извън Югозападен регион), недопустима е промяна в мястото му на изпълнение за период от пет години от окончателното плащане или три години от окончателното плащане за МСП, когато се променя категорията регион – от по-слабо развити региони в регион в преход.</p> <p>2. Съгласно т. 5 от раздел 14.2. „Допустими разходи“ на Условието за кандидатстване, при включване в бюджета на проекта на разходи за материали и консумативи, необходими за разработването на иновацията, същите следва да бъдат въведени като обща стойност в рамките на бюджетния ред, определен за тях. Кандидатите обаче следва задължително да опишат материалите и</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			<p>консумативите по видове и количество и да ги обосноват в описанието на дейностите (раздел 4) от Формуляра за кандидатстване. Разход, който не е обоснован като необходим за разработването на иновацията в дейностите по проекта, ще бъде премахнат от бюджета, служебно от Оценителната комисия.</p> <p>Следва да имате предвид, че разходите за материали и консумативи са допустими, единствено в случай, че извършването на изследвания, изпитвания, измервания, валидиране (Дейност 1 по Елемент А) и/или създаването и тестването на прототипи и пилотни линии (Дейност 2 по Елемент А), за които те ще се използват, се извършват от кандидата (кандидата и партньора, ако е приложимо).</p> <p>В допълнение, по отношение допустимостта на тази категория разходи, моля да се запознаете с отговори на въпроси с № 15, 32 и 36.</p> <p>3. По отношение на разходите за възнаграждения, следва да имате предвид, че в бюджета, както и в останалите раздели на Формуляра за кандидатстване, НЕ ТРЯБВА да се посочва конкретна информация относно предвидените за наемане изследователи, технически и друг квалифициран персонал като: брой на експертите, които ще бъдат наети, имена, длъжности/позиции, образование, квалификация, професионален опит, продължителност на заетостта по проекта в часове или в човекочасове (нито общо, нито по експерти) и др. под.</p> <p>Това, което задължително трябва да бъде посочено по отношение на персонала във Формуляра за кандидатстване, раздел „План за изпълнение/Дейности по проекта“ е дали съответната дейност по разработване на иновацията ще бъде възложена на външен/и изпълнител/и или ще бъде реализирана от персонал, нает от кандидата/партньора, както и да се обоснове необходимостта от избраната опция/разход (в случая от наемането на изследователи, технически персонал и друг квалифициран персонал, участващ пряко в дейностите за разработване на иновацията).</p> <p>В раздел „Бюджет“ от Формуляра трябва да бъде посочена/заложена само общата стойност на възнагражденията за персонала, поотделно за кандидата и за партньора (ако е приложимо), като пример за определяне на размера на общите разходи за възнаграждения е представен в Примерните указания за попълване на електронния Формуляр - Приложение 10 към Условиата за кандидатстване.</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			<p>4. Както е посочено в запитването Ви, разходите за закупуване на дълготрайни материални активи са недопустими по настоящата процедура.</p> <p>Допустими по процедурата са разходи за амортизация на собствено оборудване и инструменти, вписани в активите на кандидата/партньора и представляващи дълготрайни материални активи (ДМА), необходими за разработването на иновацията, доколкото те се използват, и за периода, през който се използват за целите на проекта (периода на продължителност на дейностите по разработване на иновацията). Във връзка с посоченото, апаратурата, от която се нуждаете за целите на разработването на иновацията, бихте могли да закупите със собствени средства, като по процедурата се възползвате от горепосочените допустими разходи за амортизация.</p> <p>Следва да имате предвид, че разходите за амортизация на активите се признават до размера на данъчно признатата амортизация в съответствие с разпоредбите на ЗКПО. Амортизационните норми се определят еднократно за всяка календарна година, съгласно изискванията на ЗКПО.</p> <p>Допълнително, бихте могли да се възползвате и от предвидените по т. 4, б. а) от раздел 14.2. „Допустими разходи“ на Условието за кандидатстване, разходи за външни услуги, необходими за разработването на иновацията.</p> <p>В заключение, окончателно становище относно допустимостта на всеки един от заложените в бюджета на проекта разходи, както и на самото проектното предложение, ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата специфична информация относно проекта.</p> <p>5. Допустимите по процедурата разходи са изброени в рамките на раздел 14.2. „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, като следва да имате предвид, че разходите за разпространение на резултатите не са сред допустимите такива.</p> <p>Допълнително, в случай, че питането Ви е насочено към една от възможностите за увеличаване на интензитета на помощта, а именно посредством ангажимента резултатите от проекта да се разпространяват широко чрез конференции,</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			<p>публикации, отворени за достъп регистри, безплатен софтуер или софтуер с отворен код, в рамките на поле № 20 „Разпространяване на резултатите от проекта.(ЗАДЪЛЖИТЕЛНО поле за проекти, по които това е предвидено и е заявено увеличение на интензитета с 15 % на основание чл. 25, пар. 6, б. б ii) (до 10000 символа)“ от раздел „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ на Формуляра, кандидатите задължително следва да представят информация как това ще бъде постигнато. При липса на изискуемата информация, интензитетът на помощта ще бъде служебно коригиран (намален) от Оценителната комисия.</p> <p>Обръщаме внимание, че ако е предвидено резултатите от проекта да се разпространяват широко чрез конференции, публикации, отворени за достъп регистри, безплатен софтуер или софтуер с отворен код, на етап кандидатстване кандидатът и партньорът (ако е приложимо) декларират, че посоченото обстоятелство ще бъде изпълнено и се задължават заедно с финалния си отчет да представят доказателства за това. За целите на процедурата такива доказателства могат да бъдат: програма на научното събитие, в което е представен резултатът от разработената иновация и снимков материал от панела на презентацията на проектните резултати; информация от зададени въпроси и/или обратна връзка от заинтересовани страни за бъдеща съвместна дейност по усъвършенстване на иновацията, на основание участие в дадено събитие; информация в електронни и/или печатни медии, които уведомяват за реализация на събитие, в което ще се представят резултатите от проекта; копие от публикуван материал в утвърдено научно издание; електронен адрес/код за достъп до функционираща електронна платформа, която представя подробна информация за етапите на разработване на иновацията, решенията до които е довел процесът и крайният резултат в рамките на периода на изпълнение на проектните дейности и други подобни, в зависимост от спецификата на самата иновация. При непредставяне им, интензитетът на помощта ще бъде коригиран и от кандидата ще бъде изискано възстановяване на част от получените средства.</p>
74.	05.03.24 г.	<p>Уважаем екип по процедурата, моля за отговор на следните въпроси: 1. Допустимо е ли цялостната разработка на иновацията да бъде възложена на външен подизпълнител под формата на външна услуга ?</p>	<p>1. Посоченото в Запитването Ви по т. 1 е допустимо само, ако проектът ще се изпълнява самостоятелно. При проекти, включващи партньорство, разходите за външни услуги, необходими за разработването на иновацията по т. 4 от раздел 14.2. „Допустими разходи“ на Условието за кандидатстване са допустими в размер до 20 % от общо допустимите разходи по проекта.</p>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		<p>2. Допустимо ли е в бюджетно перо разходи за материали да бъде включен софтуер, който е необходим за разработването на иновацията и се влага като компонент в нея, независимо от стойността на софтуера ?</p>	<p>В допълнение, моля да се запознаете с отговори на въпроси с № 39, т. 4 и 49, където са посочени и други изисквания, които следва да бъдат съобразени по отношение на проекти, предвиждащи изцяло външно възлагане на процеса по разработване на иновацията.</p> <p>2. По отношение на питането Ви относно разходите за материали и консумативи, моля да се запознаете с отговори на въпроси с № 15, 32 и 36.</p>